

Prikaz
Primljeno: 20. prosinca 2022.
Prihvaćeno: 22. prosinca 2022.

Obilježavanje Europske godine mladih u školskim knjižnicama

Nensi Čargonja Košuta, prof. i dipl. knjiž.

Stručna suradnica knjižničarka mentorica
OŠ „Srdoči“, Rijeka

knjiznica.ossrdoci@gmail.com

Sažetak

Nakon dvije godine „borbe“ s pandemijom i njezinim brojnim posljedicama Europska komisija donijela je službeni prijedlog da se 2022. proglaši **Europskom godinom mladih** s prvenstvenim ciljem da se mladima pruži potpora s obzirom na pandemiju. Iz istog razloga Europska komisija u suradnji s Europskim parlamentom odlučila je pomoći svim mladima Europske unije, a posebno onima u nepovoljnem položaju iz ruralnih ili udaljenih područja i onima u osjetljivoj skupini društva, kako bi postali aktivni građani i potakli pozitivne promjene. Bitan faktor ohrabrenja i pokazivanja novih aspekata i prilika „leži“ i u temama „zelene“ i digitalne Europe.

Detaljnije o svim planovima i aktivnostima te institucijama i udrugama koje su ukućene u provedbu navedenog može se pronaći na raznim mrežnim mjestima vezanim za pojam Europske godine mladih; poput službene mrežne stranice EU,¹ AMPEU² i sličnih.³ U ovome članku bit će predstavljeni konkretni primjeri predavanja, radionica, susreta, humanitarnih akcija i drugih aktivnosti koje su tijekom kalen-

1 Službena internetska stranica EU. Dostupno na: https://europa.eu/youth/year-of-youth_hr [preuzeto: 19. 12. 2022.]

2 AMPEU. Dostupno na: <https://ampeu.hr/europska-godina-mladih> [preuzeto: 19. 12. 2022.].

3 Primjerice: 2022. Europska godina mladih. Dostupno na: <https://www.mladi.hr/2022-europska-godina-mladih-2/> [preuzeto: 19. 12. 2022.].

darske 2022. godine s učenicima od 1. do 8. razreda, bilo virtualno ili uživo, provedene u školskim knjižnicama PGŽ-a; prvenstveno u najvećoj riječkoj osnovnoj školi „Srdoči“ i koje su potom prijavljene i označene na Europskoj karti aktivnosti.⁴

Ključne riječi: Europska godina mladih, mladi, aktivni i uključeni građani, aktivnosti, Europska karta aktivnosti.

1. Uvod

S pojmom Europske godine mladih osobno sam se, kao i većina mojih kolega, prvi put susrela na našem posljednjem Županijskom stručnom vijeću prije početka ljetnih praznika, kada su nas kolegice Alida Devčić Crnić⁵ i Žaklina Majetić Mufić,⁶ kao tada već ovlaštene koordinatorice za PGŽ, obavijestile da je 2022. godina proglašena Europskom godinom mladih te da se od nas, školskih knjižničara, kao stručnjaka koji svakodnevno rade s djecom i mladima, očekuje određeni (pojačani) angažman.

Kako bismo se bolje informirali o samoj biti projekta i njegovoj namjeni i svrsi, uputile su nas na službenu internetsku stranicu EU-a⁷ te na stranicu AMPEU-a⁸ na kojima, između ostalog, najprije stoji da se ovim projektom želi ukazati na važnu ulogu mladih u izgradnji bolje, zelenije, uključivije i digitalnije budućnosti te da Europska godina mladih pruža brojne prilike za učenje, dijeljenje vizije i susrete s drugima, kao i za sudjelovanje u aktivnostima u cijeloj Europi i zato predstavlja pravi trenutak da s puno samo-pouzdanja zakoračimo u budućnost, uz nadu u skori kraj pandemije.⁹

Iz potonjeg je razvidno da je neposredan uzrok ovakve inicijative bila pandemija COVID-a 19 koja je prepoznata kao posebno teško razdoblje upravo među mlađim generacijama. „Budući da se društvo općenito oporavlja od njezinih posljedica, suradnja s mladima i razumijevanje njihovih bojazni ključni su za izlazak iz krize“.¹⁰

Inicijative u području europske politike za mlade u tom smislu uključuju sljedeće teme: Zelena tranzicija, Mladi i svijet, Zdravlje, Klima i okoliš, Dobrobit i sport, Kultura,

4 Riječ je o interaktivnoj karti događanja Europskog portala za mlade na kojoj je moguće prijaviti događanja te europskoj i globalnoj publici kroz različite informativne i kreativne aktivnosti predstaviti razmišljanja o poboljšanju uvjeta za mlade, njihovih vještina i postignuća. Dostupno na: <https://ampeu.hr/novosti/europska-godina-mladih-u-hrvatskoj-prijavljeno-cak-101-dogadjaj> [preuze-to: 19. 12. 2022.].

5 Stručna suradnica knjižničarka izvrsna savjetnica u OŠ „Podmurvice“ u Rijeci.

6 Stručna suradnica knjižničarka mentorica u OŠ dr. Branimira Markovića u Ravnoj Gori.

7 Dostupno na: https://europa.eu/youth/year-of-youth_hr.

8 AMPEU. Ibid.

9 Dostupno na: https://youth.europa.eu/year-of-youth_hr.

10 Europska godina mladih: 2022. je vaša godina!. Dostupno na: <https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/european-year-youth/> [preuzeto: 19. 12. 2022.].

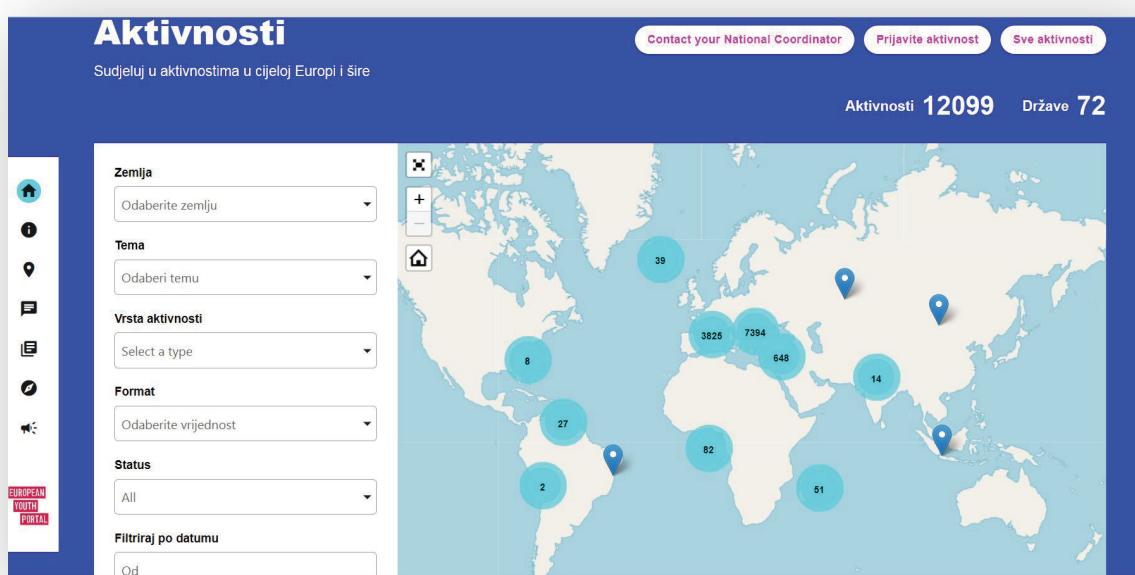
Europske mobilnosti u svrhu učenja, Gospodarstvo i financije, Zapošljavanje, Uključivost i ravnopravnost, Politički dijalozi i sudjelovanje, Solidarnost s Ukrajinom, Medijska pismenost i dezinformacije te Digitalna tehnologija.

Uz ovo predstavljena su nam i područja angažiranja mladih kao građana Europe i svijeta, tj. ciljevi za mlade s kojima je aktivnost povezana, a to su: Dijalog EU-a s mladima, Demokratsko sudjelovanje, Ravnopravnost svih rodova, Prava i uključivanje, Građanski angažman, Održivi razvoj, Održiva zelena Europa, Kvalitetno učenje, Međukulturno razumijevanje, Mentalno zdravlje i dobrobit, #EUYouth4Peace, Sport, Prostor i sudjelovanje za sve, Organizacija mladih i europski programi.

Školskim knjižničarima ponuđeno je nekoliko razina na kojima se mogu uključiti: školska, županijska (najmanje dvije škole iz iste županije); međužupanijska (u slučaju da se ne traže partneri; aktivnost je zatvorena za druge partnere); nacionalna (najmanje tri škole iz tri županije) te međunarodna (najmanje dvije škole iz dviju različitih država).

Od konkretnih oblika aktivnosti kojima je moguće pridonijeti naveden je gotovo svaki oblik svakodnevnog knjižničarskog posla (s učenicima): projekti, radionice, edukacije, *webinari*, skupovi, debate, izložbe, susreti, natjecanja (kvizovi), natječaji, ankete i rezultati, istraživanje i rezultati, kampanja, umjetnički nastupi, fotoreportaže, videozapisi, radijske emisije, publikacije (brošure, letci, tematski broj časopisa) itd.

Od nas je zatraženo da do kraja kalendarske 2022. u knjižnicama održimo prikladne aktivnosti; da ih prijavimo koordinatorima i na europsku kartu događanja te da popunimo (Google) obrazac za završno izvješće, koji nam je naknadno dostavila viša knjižničarska savjetnica A. Granić iz AZOO-a.

Slika 1. Ulagno sučelje Europske karte aktivnosti u EGM¹¹ (screenshot)

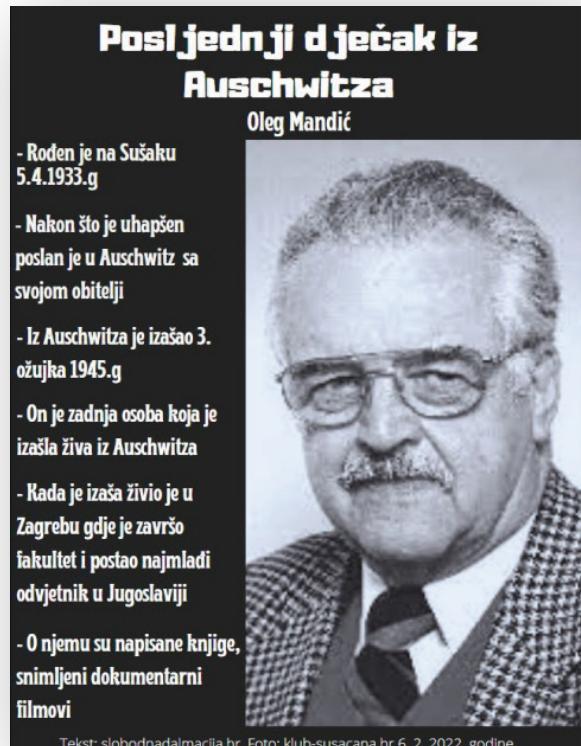
11 Dostupno na: https://youth.europa.eu/year-of-youth_hr.

2. Prikladne aktivnosti realizirane u knjižnici OŠ „Srdoči“

S obzirom na dobivene upute te na napomenu da je moguće prijaviti i odgovarajuće aktivnosti koje su već odradene ranije, vođena ponuđenim temama i ciljevima, odlučila sam izdvojiti i kronološki popisati prosječno po jednu aktivnost svakog mjeseca koja je provedena u knjižnici OŠ „Srdoči“ od početka 2022. godine.

Tako je dobiven sljedeći popis:

- Siječanj: **Dan sjećanja na holokaust.**¹² Zbog održavanja nastave *online* realiziran je virtualno, u korelaciji školske knjižnice i aktiva HJ-a. Učenicima osmih razreda dane su upute putem LMS platforme Edmodo te su pretraživali dostupne mrežne i tiskane izvore informacija i uz pomoć digitalnih alata Canva i Padlet oblikovali digitalne plakate na temu poznatih osoba vezanih za II. svjetski rat i najzloglasniji koncentracijski logor Auschwitz. Zastupljene teme i ciljevi bili su *Digitalna tehnologija, Kultura i Međukulturalno razumijevanje*.

Slika 2. Digitalni plakat o Olegu Mandiću (učenički rad izrađen u alatu Canva)

¹² Odobrena od administratora te na EU karti aktivnosti. Dostupno na: https://youth.europa.eu/year-of-youth/activities/5322_en [preuzeto: 19. 10. 2022.].

- Veljača: **Međunarodni dan darivanja knjiga** (humanitarna akcija)¹³
Od 1. do 18. veljače po treći je put uspješno provedena akcija darivanja slikovnica i dječijih knjiga za polaznike srdočkog DV-a Planet mašte. Prikupljeno je 100-tinjak svezaka slikovnica i knjiga te 21 primjerak dječijih časopisa, a primopredaju u vrtiću izvršila je školska knjižničarka 22. veljače. Zastupljene teme i ciljevi bili su *Prava i uključivanje, Građanski angažman te Održivi razvoj*.
- Ožujak: **Erasmus+: SEE for better life.**¹⁴ Od 21. do 25. ožujka OŠ „Srdoči“ po prvi je put bila domaćinom u Erasmus projektima i to kolegama iz projekta SEE for better life iz Poljske, Italije, Latvije i Turske. Uz brojne druge aktivnosti u knjižnici su održana predavanja učenika i školske knjižničarke o riječkim legendama Karolini Riječkoj, trsatskom zmaju, rigojančiju i morčiću te o glagoljici i Baščanskoj ploči, a učenici 7. razreda i učitelji aktivno su sudjelovali na radionici izrade digitalnih omota knjiga o njima te na kreativnoj i glazbenoj radionici. Zastupljene teme i ciljevi bili su *EU mobilnosti u svrhu učenja, Mladi i svijet, Kultura te Prava i uključivanje i Međukulturalno razumijevanje*.

Slika 3. Predavanje knjižničarke o riječkom morčiću sudionicima Erasmus+ projekta SEE for better life u školskoj knjižnici 23. ožujka 2022. godine

13 Odobrena od administratora te na EU karti aktivnosti. Dostupno na: https://youth.europa.eu/year-of-youth/activities/5317_en [preuzeto: 19. 10. 2022.].

14 Odobrena od administratora te na EU karti aktivnosti. Dostupno na: https://youth.europa.eu/year-of-youth/activities/5298_en [preuzeto: 18. 10. 2022.].

- Svibanj: **Dani medijske pismenosti.**¹⁵ Učenici nižih razreda sudjelovali su na radionicama i predavanjima na temu „Što su mediji i kako ih pravilno koristiti“, a održana je i radionica stripa za 1. raz. na temelju priče „Plesna haljina žutog maslačka“. Učenici 2. raz. bavili su se temom odgovornog korištenja raznih vrsta medija i digitalnim bontonom, a učenici 3. raz. gledali su videolekciju DPKM-a te raspravljali o sigurnosti na internetu i vlastitim iskustvima vezanim za to. Zastupljene teme i ciljevi bili su: *Digitalna tehnologija, Mladi i svijet, Kultura te Prava i uključivanje* i *Međukulturalno razumijevanje*.

Slika 4. Predavanje o vrstama medija učenicima 2. raz.

- **Posjet izložbi „Mali princ“ u Exportdrvnu**¹⁶ (terenska nastava). Petnaestak članova Mladih knjižničara (5. – 8. r.) u pratnji školske knjižničarke 20. svibnja posjetilo je izložbu „Mali princ“ u Exportdrvnu, gdje su aktivno sudjelovali u zanimljivim igrama prolazeći kroz šarene „prostorije“, inspirirane poznatim scenama iz ovog književnog klasika. Zastupljene teme i ciljevi bili su *Digitalna tehnologija, Mladi i svijet te Prava i uključivanje*.

15 Odobrena od administratora te na EU karti aktivnosti dostupna na poveznici: https://youth.europa.eu/year-of-youth/activities/5296_en [preuzeto: 19. 10. 2022.].

16 Odobrena od administratora te na EU karti aktivnosti. Dostupno na: https://youth.europa.eu/year-of-youth/activities/5312_en [preuzeto: 19. 10. 2022.].

Slika 5. Mladi knjižničari na interaktivnoj izložbi „Mali princ“ u riječkom Exportdrvju

- **Noć muzeja 2022.**¹⁷ Članovi Mladih knjižničara obilježili su Noć muzeja posjetom Muzeju farmacije JGL-a u Rijeci, gdje su ih domaćini proveli kroz prostor koji odaje počast gotovo svim povijesnim ličnostima, aparaturi i literaturi o ovoj zanimljivoj grani medicinske znanosti, a sudjelovali su i na praktičnoj radionici izrade kreme za ruke. Zastupljene teme i ciljevi bili su *Digitalna tehnologija, Mladi i svijet, Obrazovanje te Zdravlje, dobrobit i sport i Održivi razvoj*.

Slika 6. Srdočki Mladi knjižničari u Muzeju farmacije JGL-a u Rijeci

17 Odobrena od administratora te na EU karti aktivnosti. Dostupno na: https://youth.europa.eu/year-of-youth/activities/5315_en [preuzeto: 19. 10. 2022.].

- Rujan: **Europski dan jezika.**¹⁸ U tjednu od 26. do 30. rujna školsku knjižnicu posjetili su učenici 3. razreda i polaznici izborne nastave talijanskog jezika 6. razreda i pritom sudjelovali u radionicama temeljenim na pretraživanju informacija u dječjim enciklopedijama Slikopedija i Dokeo te referentne zbirke. Za sintezu sata korišten je digitalni plakat s mrežne stranice Europskog dana jezika pomoću kojega smo ponovili što je to materinski jezik, koliko je jezika u Europi danas autohton, kolikom postotku svjetskih jezika prijeti izumiranje i koji je glas najteže izgovoriti. Učenici 6. razreda morali su pomoći (englesko-talijansko-njemačko-hrvatskih) rječnika istražiti pojmove iz pet različitih skupina riječi, a potom su (u Slikopediji) istraživali europske zastave i pozdrave.
Istraživačko i suradničko učenje zaokruženo je plakatima izrađenim tijekom sata, uz minimalno vodstvo i pomoć predmetne nastavnice Koraljke Šarkanji i školske knjižničarke. Zastupljene teme i ciljevi bili su *Digitalna tehnologija, Mladi i svijet, Kultura te Međukulturalno razumijevanje*.

Slika 7. Učenici 3.c razreda na radionici u povodu Europskog dana jezika

- Listopad: **Dječji tjedan u knjižnici.**¹⁹ Učenici 3. razreda sa školskom psihologijom Patriziom Mohović u knjižnici su porazgovarali o dječjim pravima i Kon-

18 Odobrena od administratora te na EU karti aktivnosti. Dostupno na: https://youth.europa.eu/year-of-youth/activities/5214_en [preuzeto: 19. 10. 2022.].

19 Odobrena od administratora te na EU karti aktivnosti. Dostupno na: https://youth.europa.eu/year-of-youth/activities/5282_en [preuzeto: 19. 10. 2022.].

venciji o pravima djeteta, a potom sudjelovali na kreativnoj radionici izrade strančnika na temu određenog dječjeg prava. Zastupljene teme i ciljevi bili su *Mladi i svijet, Kultura te Prava i uključivanje i Međukulturalno razumijevanje*.

Slika 8. Straničnici s oslikanim dječjim pravima iz Konvencije o pravima djeteta

- **Festival prava djece.**²⁰ U povodu obilježavanja Festivala prava djece s učenicima 4. razreda održane su prikladne radionice na temu *cyberbullyinga*, uz pomoć materijala preuzetih s mrežnih stranica Festivala prava djece i Foruma za slobodu odgoja. Učenici su se podsjetili dobrih i loših strana interneta i društvenih mreža, pojma *cyberbullyinga*, pogledali prikladni video #STOPcyberbullyingu, raspravljali o opasnostima koje vrebaju tim putem i njegovim posljedicama te dobili zadatak osmislati prikladan razredni slogan za sprječavanje *cyberbullyinga*. Zastupljene teme i ciljevi bili su: *Mladi i svijet, Digitalna tehnologija, Kultura te Prava i uključivanje, Medijska pismenost i dezinformacije i Međukulturalno razumijevanje*.

²⁰ Odobrena od administratora te na EU karti aktivnosti. Dostupno na: https://youth.europa.eu/year-of-youth/activities/5285_en [preuzeto: 19. 10. 2022.].

Slika 9. Učenički radovi s autorskim sloganima za sprječavanje *cyberbullyinga* (4.c raz.)

Slika 10. Znanstvena radionica K. Čanića s učenicima 3. raz.

- Studeni: **STEM radionice s Krešimirom Čanićem.**²¹ Na izmaku ovogodišnjeg MHK-a ugostili smo Krešimira Čanića; promotora raznih vrsta znanosti i autora nekoliko slikovnica iz STEM područja. Gospodin Čanić je u OŠ „Srdoči“ 10.i 11.

²¹ Odobrena od administratora te na EU karti aktivnosti. Dostupno na: https://youth.europa.eu/year-of-youth/activities/8264_en [preuzeto: 19. 10. 2022.].

studenog realizirao susrete s čak 250 učenika četiriju odjela 2. i 3. te dvaju odjela 4. razreda, a tijekom svojih predavanja educirao ih je o osnovama astronomije i elektricitetu, dok im je u praktičnom dijelu prezentacije, pri izvođenju pokusa u kojima su aktivno sudjelovali i učenici, pokazao mogu li jaja „naučiti plivati“. Zastupljene teme i ciljevi bili su *Mladi i svijet, Obrazovanje te Klima i okoliš*.

- **Božić u Ukrajini**²² aktivnost je koja je na Europsku kartu aktivnosti prijavljena kao najava za (tada tek predstojeći) prosinac i opisana kao *predstavljanje ukrajinskih božićnih običaja učenika i njihovih roditelja i baka za stručnu službu te predavanje knjižničarke za naše učenike*. Ova aktivnost je, uz neznatne preinake, više nego uspješno realizirana 16. prosinca, o čemu je osim na službenoj mrežnoj stranici škole izvješće objavljeno i na Školskome portalu,²³ a na karti je također odobrena²⁴ kao i svih prethodnih deset prijavljenih aktivnosti.

Slika 11. Detalj s pripreme predavanja 16. 12. 2022.

Time je godina, uz većinu dosad spomenutih tema i ciljeva, primjerice kao *Kultura, Prava i uključivanje, Međukulturalno razumijevanje*, zaokružena i ovdje najznačajnijom – *Solidarnost s Ukrajinom*.

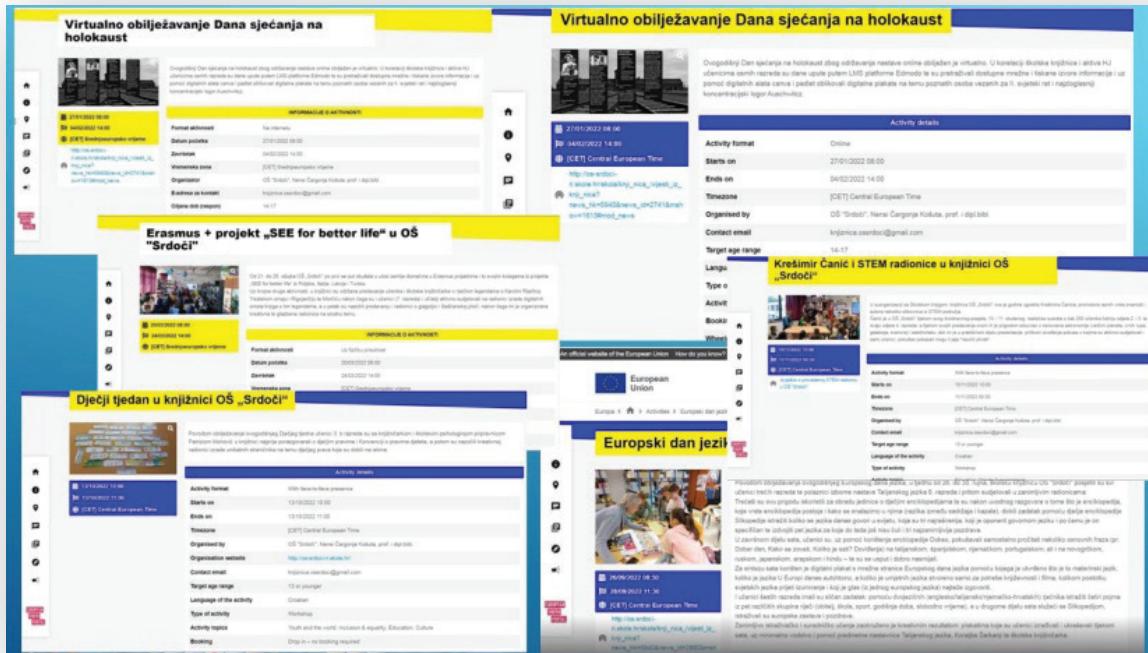
22 Odobrena od administratora te na EU kartu aktivnosti. Dostupno na: https://youth.europa.eu/year-of-youth/activities/8265_en [preuzeto: 19. 10. 2022.].

23 Ukrainski Božić na Srdočima. Dostupno na: <https://www.skolskiportal.hr/sadrzaj/iz-skolskog-svijeta/ukrainski-bozic-na-srdocima/> [preuzeto: 19. 10. 2022.].

24 Svaka aktivnost koja se prijavljuje na kartu po ispunjenju obrasca čeka odobrenje administratora. Ako se odobri, na mail prijavitelja stigne poveznica sa šifrom pod kojom je ta aktivnost uvrštena na karti i klikom na koju se ona automatski otvara.

2.1. Diseminacija aktivnosti

Uz već navedene objave na mrežnoj stranici (knjižnice) OŠ „Srdoči“ te na Školskom portalu i u Školskim novinama sve navedene aktivnosti prijavljene su i županijskoj koordinatorici te su upisane u obrazac za AZOO, a osim toga predstavljene su i na ŽSV-u osnovnoškolskih knjižničara 30. studenog 2022., održanog na MS Teamsu.

Slika 12. Screenshot nekoliko prijavljenih te potom (na karti EU-a) odobrenih aktivnosti iz knjižnice OŠ „Srdoči“

2.2. Aktivnosti ostalih školskih knjižnica iz PGŽ-a

Na istom ŽSV-u niz sličnih te jednako brojnih aktivnosti predstavile su i kolegice Tanja Šupe iz Prve dječje knjižnice za djecu s oštećenjem vida i Ksenija Sobotničić Štropin iz školske knjižnice OŠ Pećine, a aktivnosti iz svojih školskih knjižnica u nešto manjem broju prijavilo je i niz drugih kolegica iz županije (OŠ „Podmurvice“, OŠ „Ivan Zajc“, OŠ „Jelenje – Dražice“, OŠ „Kostrena“, OŠ „Klana“, OŠ „Malinska – Dubašnica“, OŠ „Ravna Gora“ itd.), stoga je najuputnije konzultirati kartu EU-a²⁵ i jednostavno potražiti inspiraciju ondje. Svakako valja napomenuti da je dio kolegica prihvatio i „veću razinu izazova“

25 Dostupno na: https://youth.europa.eu/year-of-youth_hr

te se povezao na ranije napomenutim županijskim pa čak i međunarodnih razinama i osmislio zajedničke projekte koji će se provoditi sve do kraja školske 2022./2023. godine.

Više o tome izvijestit će one same kada za to dođe vrijeme.

3. Zaključak

Europska godina mladih inicijativa je koja je proizašla iz nepovoljne pandemijske situacije u posljednje dvije godine, a koja je prepoznata kao iznimno štetna i s dugoročnim lošim posljedicama ponajviše na populaciju mladih ljudi. S tim ciljem neke od vrhovnih europskih institucija pokrenule su niz akcija, projekata i programa koje za cilj imaju „probuditi“ mlade i njihov poduzetnički duh, potaknuti ih na aktivan angažman u raznim područjima života i jačati im svijest za očuvanje planeta i općenitog rada na poboljšavanju „danas“ za bolje i održivo „sutra“. Osnovni, ali i nezamjenjiv korak u toj misiji definitivno imaju i knjižnice (osnovnih škola) koje sa svojim korisnicima svakodnevno provode niz aktivnosti inspiriranih važnim datumima, ljudima, postupcima i otkrićima bez kojih ni naša današnjica ne bi izgledala ovako kako je poznajemo. Cilj članka bio je predstaviti niz raznovrsnih (hotimice kronološki navedenih) aktivnosti tijekom cijele godine kako bi inspirirale kolege u njihovu budućem radu. Nadamo se da je postignut.

Literatura

- AMPEU. Dostupno na: <https://ampeu.hr/europska-godina-mladih> [preuzeto: 19. 10. 2022.].
Europska godina mladih u Hrvatskoj. Dostupno na: <https://ampeu.hr/novosti/europska-godina-mladih-u-hrvatskoj-prijavljeno-cak-101-dogadjaj> [preuzeto: 19. 10. 2022.].
Europska godina mladih. Dostupno na: <https://www.mladi.hr/2022-europska-godina-mladih-2/> [preuzeto: 19. 10. 2022.].
Službena internetska stranica EU-a. Dostupno na: https://europa.eu/youth/year-of-youth_hr 2022. [preuzeto: 19. 10. 2022.].